

PSIE: Juiste opslag van anti-RhD-Ig in de verloskundigenpraktijk

RIVM-DVP

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

Anti-RhD-Ig

RhD-negatieve vrouwen die zwanger zijn van een RhD-positief kind krijgen antenataal en postnataal anti-RhD-Ig toegediend. Immunoglobulinen zoals anti-RhD-Ig zijn van biologische oorsprong en zijn gevoelig voor omgevingsfactoren. **Het is belangrijk dat anti-RhD-Ig bewaard wordt bij een temperatuur tussen de 2 en 8°C.**

Cold chain

Kleine temperatuurafwijkingen kunnen directe invloed op de stabiliteit en houdbaarheid van anti-RhD-Ig hebben. Het handhaven van de juiste bewaarcondities is daarom essentieel voor de werkzaamheid van anti-RhD-Ig. Dit geldt voor de gehele logistieke keten, van transport en opslag bij fabrikant en groothandel tot het bewaren bij de verloskundigenpraktijk. Dit alles noemen we de cold chain (koude keten).

Bijdragen aan de juiste opslag

Zoals beschreven in het draaiboek PSIE¹ moet de koelkast van de verloskundig zorgverlener voldoen aan de Richtlijn Vaccinbeheer². Gewone keukenkoelkasten kunnen sterk in temperatuur wisselen, ook al zijn ze juist ingesteld. Ook is de temperatuur binnen in de koelkast niet overal hetzelfde. Hierdoor kan medicatie ongemerkt bevroren of juist te warm worden. Het is aan te raden om medicatie in de originele verpakking in een afgesloten plastic opbergdoos te bewaren, in een koelkast die uitsluitend bestemd is voor de opslag van medicatie. De medicatie dient daarbij niet in de deur van de koelkast geplaatst te worden.

Om de temperatuur in de gaten te kunnen houden, kan in de koelkast een temperatuurlogger worden geplaatst. Met een logger kan eenvoudig de temperatuur worden uitgelezen en er wordt een alarm afgegeven als de temperatuur buiten de ingestelde grenzen komt.

De beste optie is om de medicatie op te slaan in een medicijnkoelkast. Bij een medicijnkoelkast kan de temperatuur tussen nauwe grenzen worden ingesteld en is de temperatuur binnenin overal gelijk.

¹ Draaiboek PSIE:

<https://draaiboekpsie.nl/aandoeningen/erythrocytenimmunisatie/geneesmiddelen>.

² Richtlijn Vaccinbeheer: <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/rvp-richtlijn-vaccinbeheer>.

Melden van temperatuurafwijkingen

Bij een afwijking van de temperatuur van de anti-RhD-Ig moet direct gebeld worden met de vaccinbeheerder van **RIVM-DVP**, voor overleg over het gebruik ervan. Hieronder staan per regio de contactgegevens vermeld.

Regio	Werkgebied	Telefoon	E-mail
Noord Oost	Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen, Overijssel	088-678 8952	dvpnoordoost.vaccin@rivm.nl
West	Caribisch Nederland, Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland	088-678 8932	dvpwest.bestellingen@rivm.nl
Zuid	Limburg, Noord-Brabant, Zeeland	088-678 8942	dvpzuid.logistiek@rivm.nl

Product is nog niet toegediend

Als de anti-RhD-Ig nog niet is toegediend, dient deze in de koelkast te blijven staan tot er een besluit is genomen. De medicatie moet duidelijk apart staan en aangemerkt zijn als niet gebruiken. De Responsible Person (RP) van het RIVM maakt de afweging wat de consequentie van de temperatuurafwijking is. Wanneer de anti-RhD-Ig nog gebruikt kan worden, stuurt de vaccinbeheerder een TOR-sticker op (Time Out Refrigerator). Deze moet op de verpakking van de medicatie geplakt worden. Het product heeft zijn werkzaamheid niet verloren, maar bij een nieuw incident is duidelijk dat het product al eerder een temperatuurafwijking heeft doorgemaakt. Wanneer de anti-RhD-Ig door de RP wordt afgekeurd, is de verloskundigenpraktijk verantwoordelijk voor de juiste afvoer.

Product is al wel toegediend

Zoals in het draaiboek PSIE³ is aangegeven in het geval van een aantal bijzondere situaties rondom de zwangerschap, dient de verloskundige ook wanneer er mogelijk een niet goed werkend product is toegediend direct contact op te nemen met **Sanquin Diagnostiek** via telefoonnummer **020-512 3373**. Voor optimaal effect is de tijd tussen bevalling en toediening van werkzame anti-RhD-Ig aan de moeder maximaal 48 uur. Het kan nodig zijn om de anti-RhD-Ig opnieuw toe te dienen, wanneer het waarschijnlijk is dat de gebruikte anti-RhD-Ig zijn werkzaamheid verloren heeft. Sanquin Diagnostiek is 24/7 bereikbaar voor overleg en advies rondom de toediening van anti-D-Ig.

Indien de anti-RhD-Ig al is toegediend, moet dit ook gemeld worden bij de vaccinbeheerder van **RIVM-DVP**. De RP maakt ook hier de afweging wat het gevolg van de temperatuurafwijking voor het product is. De medisch adviseurs van het RIVM worden hiervan op de hoogte gebracht. Indien nodig wordt er door de medisch adviseur nog contact opgenomen met de verloskundige.

³ Draaiboek PSIE: <https://draaiboekpsie.nl/verloskundig-zorgverlener/uitslagen/rhesus-d-negatief/bijzondere-situaties>.